

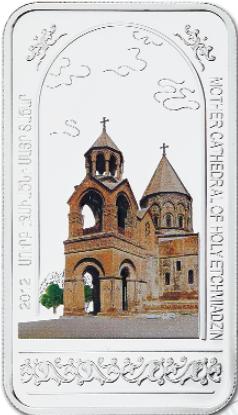
ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿԵՏՐՈՒՆԿՎԱՆ ԲԱՆԿ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ
ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ
ՀՈՒՆԴՐԱՄԱՆԵՐ
2012

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ԲԱՆԿ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ
ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ

ՀՈՒԺԱԴՐԱՄՆԵՐ

2012

ԵՐԵՎԱՆ 2013

Արքունի Զավադյան

ՀՀ կենսռունական բանկի նախագահ

Հարգելի ընթերցող

«Հայաստանի Հանրապետության հուշադրամներ 2012» առելկան հանդեսը ներկայացնում է ՀՀ կենսռունական բանկի կողմից 2012 թվականին թողարկված հուշադրամները, որոնք արտադրվում են աշխատավայրում՝ նշանավորված հոբելյաններն ու իրադարձությունները:

2012 թվականը լի էր համաշխարհային և համահայկական հնչեղություն ունեցող իրադարձություններով: Հայաստանի մայրաքաղաք Երևանը գրի 12-րդ համաշխարհային մայրաքաղաք հռչակելու կատակեցությամբ 2012 թվականի առջիկի 22-ից մինչև 2013 թվականի առջիկի 22-ը լայնածավալ միջոցառություններ անցկացվեցին ոչ միայն Հայաստանում, այլև արտասահմանում: Գրի տոնը միավորեց աշխարհի գրողներին, իրատարակիչներին, գրադարանականներին, գրավաճառներին և, ընդհանուր առմանը, բոլոր գրասերներին: Այլ երկների հետ համագործակցությամբ անցկացվեցին լայնածավալ և

բազմաթնույթ միջոցառումներ՝ գրքի ցուցահանդեսներ, միջազգային տոնավաճառներ, մրցույթներ («Հավագույն գրական ստեղծագործություն», «Հավագույն դաստաններ՝ դասրասնակած գրերի բովանդակության հիման վրա», այլ), տարատեսակ ծրագրեր («Գրքի նվիրատվության օր»), սեմինարներ, ֆիլմերի դրեմիերաններ: ՀՀ կենսորնական բանկը իր հերթին նշանավորեց գրքի տոնը՝ թողարկելով «Հայ գրքի տպագրության 500-ամյակ» հուշադրամը:

2012 թվականին Հայաստանի Հանրապետությունում մեծ խանդավառությամբ նշվեցին Հայոց բանակի կազմավորման և Ծուչի ազատագրման 20-ամյա տարեղանձերը: Այդ կատակցությամբ ՀՀ կենսորնական բանկը թողարկեց «Հայոց բանակի կազմավորման 20-ամյակ» ոսկե և արծաթե, ինչպես նաև «Ծուչի ազատագրման 20-ամյակ» ոսկե հուշադրամները: Հայուկ թողարկումով նշվեցին Հավամասնական անվտանգության մասին դայմանագրի սորուցման 20-ամյա և դայմանագրի կազմակերպության 10-ամյա տարեղանձերը: Ուսուաստանի, Հայաստանի, Քելառուսի, Ղազախստանի, Մրգստանի, Ուգրեկստանի, Տաջիկստանի միջև ռազմավարչական միավորումը ստեղծվեց 1992 թվականի մայիսի 15-ին՝ Հավամասնական անվտանգության մասին դայմանագրի սորուցմանը: Միավորումը մեծ դեր է խաղում տվյալ աշխարհագրական ռեգիոնում խաղաղության և անվտանգության դահդանաման, ինչպես նաև սղառազինությունների հարածման գործում:

Նշանավոր իրադարձություններից էին նաև հայ անվանի բանաստեղծաւուղ Սայաթ-Նովայի ծննդյան 300-ամյակը և մեծ գիտնական, արևելագետ Հովսեփ Օրբելու ծննդյան 125-ամյակը: Անգնահատելի է այս անհատների դերը հայկական արվեստի և գիտության զարգացման գործում:

Ինչպես նախորդ տարիներին, 2012 թվականին ևս ՀՀ կենսորնական բանկը մասնակցեց «Հայաստանի դասմությունը» միջազգային դրամագիտական ծրագրին, որի ցրանակում թողարկվեցին «Հայկական վաներ և եկեղեցիներ» շարքի 6 հուշադրամներ: Դրանք նվիրված են Հայաստանում գտնվող հայտնի վանական համալիրներին, որոնք միջնադարում եղել են խուռը հոգևոր, կրթական, գիտական և մշակութային օջախներ:

Խոսիմի ավարտին ցանկանում են նշել, որ նախորդ՝ 2011 թվականի թողարկումներից «Հայաստանի խաչքարեր» հուշադրամների շարքը և Հայաստանի շորորդ մայրաբանական Արտաքանչական հիմնադրման 2200-ամյակին նվիրված հուշադրամը «Դրամների համաստեղություն-2012» միջազգային մրցույթին արժանացել են դասվակոր մրցանակների, ինչը, անկասկած, ՀՀ հուշադրամների թեմատիկ խորը բովանդակության, արհեստավարժ գեղարվեստական ձևավորման և բարձր համան որակի վառ վկայությունն է:

Առնեն Սիմոնյան

ՀՀ կենտրոնական բանկի
Դրամաւթանառության կարգավորման վաշչության ղեկավար

ՀՈՒԿԱԴՐԱՄՆԵՐ 2012

2012 թվականին ՀՀ կենտրոնական բանկը քողարկել է 19 հուսադրամ, որոնցից 13 քողարկումը իրականացվել է միջազգային դրամագիտական ծրագրերի շրջանակներում:

«Հայոց ղետականություն» թեմայի ներքո քողարկվել են «Հայոց բանակի կազմավորման 20-ամյակ» (ոսկե և արծաթե) և «Ծուշիի պատագրման 20-ամյակ» (ոսկե) հուսադրամները: «Անվանի անհատներ» թեմատիկ շարքը համալրվել է Սայաթ-Նովայի ծննդյան 300-ամյակին և Հովսեփի Օրբելու ծննդյան 125-ամյակին նվիրված հուսադրամներով:

Հատուկ ուշադրության է արժանի Հայ գրի տպագրության 500-ամյակին նվիրված հուսադրամի քողարկումը, որն իրականացվել է «Երևանը գրի համաշխարհային մայրամալիք 2012» ղետական ծրագրում ընդգրկված միջո-

ցառումների հետ մեկտեղ՝ նշանավորելով Հակոբ Մեղադարշի կողմից 1512 թվականին առաջին հայկական տղագիր գրքի՝ «Ուրբարագրքի» տղագրության կարևորությունը հայ ժողովրդի ազգային խնսության դահլանման և գիտության ու մշակույթի հետագա զարգացման գործում:

2012 թվականի մայիսի 15-ին նշեցին Հավաքական անվտանգության մասին դայմանագրի ստորագրման 20-ամյա և դայմանագրի կազմակերպության 10-ամյա տարեղաձերը, ինչի կատակցությամբ թողարկվել է դայմանագրով միավորված 7 երկների ռազմականական ուժն ու հզորությունն արտացոլող արձարե հուսադրամ: Այս համարել է «Հայաստանը և միջազգային հանրությունը» հուսադրամների թեմատիկ շարքը:

2012 թվականին ՀՀ կենսրոնական բանկը շարունակել է համագործակցությունը Լիխտենշտեյնի «Coin Invest Trust» և Ըներցարիայի «International Coin House» ընկերությունների հետ: «Հայաստանի դամությունը» միջազգային դրամագիտական ծրագրի երջանակում թողարկվել են «Հայկական վաներ և եկեղեցիներ» շարքի «Էջմիածին», «Գողեվանք», «Նորավանք», «Սանահին», «Կեչառիս» և «Գուշականք» հուսադրամները: Դեռևս 2011 թվականին «Մենամարշի արվեստը» միջազգային դրամագիտական ծրագրի երջանակում թողարկված «Ջունո» և «Ուտու» հուսադրամներին ավելացել են ևս երկու՝ «Կարասե» և «Կոխս» հուսադրամները: Լեհաստանի դրամահատարանի առաջարկությամբ միջազգային դրամագիտական ծրագրի երջանակում թողարկվեց «Սերգեյ Փարաջանով» հուսադրամը:

Գերմանիայի «Geiger Edelmetalle» ընկերության հետ համագործակցության արդյունում 2012 թվականին թողարկվել է «Նոյյան տաղան» արձարե հուսադրամների յուրահատուկ շարք՝ բաղկացած երեք նույնամիտ, սակայն սարքեր բաշխվել (7,77 գ, 15,55 գ և 31,1 գ) ունեցող հուսադրամներից: Հարկ է նշել, որ այս հուսադրամները՝ ընորհիկ համարիչառնեական թեմատիկայի և գեղեցիկ ձևավորման, մեծ տարածում գտած արտասահմանյան երկներում:

Բոլոր մանրամասնությունները վերը նշված թողարկումների վերաբերյալ՝ ինչպես բովանդակային, այսպես էլ տեխնիկական չափանիւնների առումով, կարող եք գտնել «Հուսադրամներ 2012» տարեկան դարբերականում: Ավանդաբար դարբերականը ներկայացնում է նաև հակիրճ տեղեկատվություն ՀՀ կենսրոնական բանկի հետ համագործակցող դրամահատարանների և նկարիչ-դիզայներների մասին, ամփոփում 2012 թվականին կայացած հուսադրամների մրցույթների արդյունքները, ծանոթացնում 2013 թվականի ՀՀ հուսադրամների թողարկման ծրագրին:

Սայաթ - Նովայի ծննդյան 300-ամյակ

Թեմա՝
Անվանի անհատներ (երսացություն)

ԱԱՅԱԹ-ՆՈՎԱԾ (1712-1795 թթ.) հայ նշանավոր բանասեղծ-առողջ է: Պահպանվել են նրա ավելի քան 200 երգեր, որոնց մեծ մասի թեման սերն է. հեղինակել է նաև խոհափիլիստիայական խաղեր: Սայաթ-Նովայի ստեղծագործությունների մեջ համատեղված են առուղը և բանասեղծը՝ ժողովրդագուսանական բանարվեսի և անհատական ելերության սարեւերը: Նա նաև նշանավոր երաժիշտ-կատարող էր. իր խոր երգովորությունը նվազագել է բանանչայի վարդես նվազով: Սայաթ-Նովայի երգերի հիմքը հայ մեներգային երաժշտությունն է. հնչերանգմերը և դրանցով բացահայտվող ձայնակարգերը կազմում են նրա մերեխեների ձևակառուցման զիշավոր գործոնը: Սայաթ-Նովայի արվեստը մեծ դեր է ունեցել Անդրկովկասի առողջական արվեստի զարգացման գործում. նրա կերպարն արտացոլվել է բազմաթիվ գրական երկերում, կերպարվեսի, երաժշտության, բատեական և կինոարվեսի գործերում: Սայաթ-Նովայի ստեղծագործությունը մեծ ազդեցություն է բողեղ հետազոտ հայ առողջերի և բանասեղծների վրա: Նրա երգերը բարգմանվել են աշխարհի բազմաթիվ լեզուներով:

Հույսադրամի դիմերեսին դատկերված է նոր, որը խորհրդանուում է ռեժիսոր Մերգի Փարաջանովի՝ Սայաթ-Նովային նվիրված «Նորան զոյնը» հայտնի կինոնկարը: Նորան ֆոն Շին դատկերված են նամանչա, զիրք և փետրագրիչ: Քամանչայից աջ հույսադրամի բողարկնան սարեթիվն է՝ «2012», իսկ ձախ մասում հայկական զարդանախու է: Վերևի ձախ անկյունում անվանական արժեքն է՝ «10 000 ԴՐԱՄ DRAM», իսկ տրամագիծով՝ «CENTRAL BANK OF ARMENIA» և «ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ԲԱՆԿ» մակագրություններն են:

Հույսադրամի դարձերեսին Սայաթ-Նովայի դիմանանդակն է, որից վերև զարդանախու է, աջ մասում ուղղահայաց «300 ԱԱՅԱԹ-ՆՈՎԱԾ» մակագրությունն է:

Էսիրզների հեղինակ՝ Տիգրան Չորանյան:

Հույսադրամը հասվել է Նիդեղանդմերի արքայական դրամահատարանում:

Ծրանառության մեջ է դրվել 25.01.2012 թ.:

Անվանական արժեքը	10 000 դրամ
Մետաղը և հարզը	ոսկի, 900°
Քաշը	8,6 գ
Տրամագիծը	22,0 մմ
Որակը	դրուիֆ
Դրամառությը	առամնավոր
Տպագույնակը	1 000 համ

8

Անվանական արժեքը
Մետաղը և հարզը
Քառար
Զերը
Տրամագիծը
Ուրակը
Դրամաշուրբ
Տղամանակը

1 000 դրամ
արծաթ, 925°
33,6 գ
ուրամակյուն
40,0 մմ
դրուժ
առամնավիր
500 հաս

Հայոց բանակի կազմավորման 20-ամյակ

Թեմա՝
Հայոց ղետականություն
(Հայաստանի զինված ուժեր)

Ոսկե և արծաթե հուշադրամները նվիրված են Հայոց բանակի կազմավորման 20-ամյակին:

Հուշադրամների դիմերեսին դատկերված է ՀՀ զինանշանը: Զինանշանից ներքև հուշադրամների անվանական արժեքներն են՝ «10 000 ԴՐԱՄ» և «1000 ԴՐԱՄ», իսկ եղագծով՝ «ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ԲԱՆԿԱԿ» մակարդարությունը և բողարկման տարեթիվը՝ «2012»:

Հուշադրամների դարձերեսին դատկերված են Հայաստանի զինված ուժերի զինանշանը և «Հայրենիք» շքանշանը: «Հայրենիք» շքանշանը ՀՀ բարձրագույն դարզնւության մեջ է: Այն 1994 թ. ապրիլի 22-ից ընորհվում է երկրի դաշտանուրյան և իրավակարգի ամրապնդման բնագավառում, ինչպես նաև ազգային հուշակալարի արժեքների ստեղծման գործում Հայաստանի Հանրապետությանը մատուցած համազգային հուշակություն ունեցող բացառիկ ծառայությունների համար: Եզրագծով՝ «ՀԱՅՈՅ ԲԱՆԱԿԻ ԿԱԶՄԱՎՈՐՄԱՆ 20-ԱՍՏԱԿ» մակարդարությունն է:

Էսիզների հեղինակ՝ Հարություն Սամուելյան:

Հուշադրամները հասկել են Նիդեռլանդների արքայական դրամահատարանում:

Ծրանառության մեջ են դրվել 25.01.2012 թ.:

Անվանական արժեքը	10 000 դրամ
Մետաղը և հարզը	ոսկի, 900 ⁰
Քաշը	8,6 գ
Տրամագիծը	22,0 մմ
Որակը	դրուֆ
Դրամաշուրթը	առամնավոր
Տպախանակը	500 հաս

Ծուշի ազատագրման 20-ամյակ

Թեմա՝
Հայոց ղետականություն
(Հայաստանի զինված ուժեր)

Հուշադրամը նվիրված է Ծուշի (Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետություն) ազատագրման 20-ամյակին (1992 թ. մայիսի 9): Ծուշի ազատագրումը հայկական ռազմական ուժերի առաջին հաւաքալից հաղթանակն էր Արցախյան ազատամարտում: Ճակատամարտը տեղի է ունեցել 1992 թ. մայիսի 8-ին. ԼՂՀ ինքնազմայտանական ուժերը՝ զննացել Ա. Տեր-Թադևոսյանի հրամանաշարությամբ, ազատագրել են Ծուշի: Հայ մարշիկները, գրոհելով միաժամանակ 4 ուրբություններով, աչքի են ընկել կազմակերպվածությամբ, բացառիկ խիզախությամբ ու վճռականությամբ և մայիսի 9-ին ամբողջովին ազատագրել են հայոց հինավոր բերդահաղաքը: Ծուշի ազատագրումը դաշնական անհրաժեշտություն էր՝ կոչված վերականգնելու հայրենի հողի վրա հա-

յերի առբեկու անկարտելի իրավունքը, ամրապնդելու մարտերում կոփված հայոց հաղթական ողին: Այստեղ բնակություն են հաստատել նախկին ռուսացի և ԼՂՀ սարքեր վայրերից եկած հայեր. զորում են դպրոցներ, մշակույթի օջախներ, եկեղեցիներ:

Հուշադրամի դիմերեսին հավերժության նշանի ֆոնի վրա դասկերված է Ծուշի Սուրբ Ամենափրկիչ Ղազանչեցոց եկեղեցին: Ներևի մասում հուշադրամի անվանական արժեքն է՝ «10 000 ԴՐԱՄ», իսկ եզրագծով՝ «ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ԲԱՆԿ» մակարությունը և բողարկման տարեթիվը՝ «2012»:

Հուշադրամի դարձերեսին դասկերված են «Ռուկե արծիվ» ժամանակը և Հայաստանի զինված ուժերի զինանշանը: Եզրագծով՝ «ԾՈՒՇԻ ԱԶԱՏԱԳՐՄԱՆ 20-ԱՄՅԱԿ» մակարությունն է:

Խփիզների հեղինակ՝ Հարություն Սամուելյան:

Հուշադրամը հատվել է Նիդեղանդների արբայական դրամահատարանում:

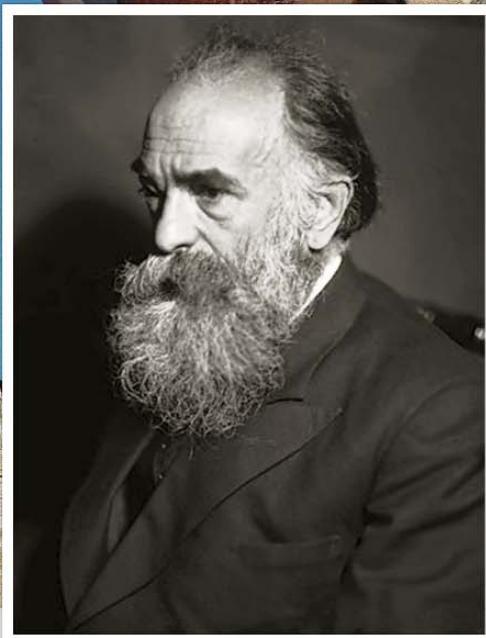
Ծանոթության մեջ է դրվել 25.01.2012 թ.:

Անվանական արժեքը	10 000 դրամ
Մետաղը և հարզը	ոսկի, 900 ^o
Քաշը	8,6 գ
Տրամագիծը	22,0 մմ
Որակը	դրուիք
Դրամաշուրթը	առամնավոր
Տպագործությունը	500 համ

Հովհեփ Օրբելու ծննդյան 125-ամյակ

Թեմա՝

Անվանի անհատներ (*գիտություն*)

ՀՈՎԱԵՓ ԱԲԳԱՐԻ ՕՐԲԵԼԻՆ (1887-1961 թթ.) հայսնի հայ գիտնական-ակադեմիկոս, հասարակական գործիչ և արևելագետ է. **ՀԽՍՀ Գիտությունների ակադեմիայի առաջին նախագահը:** Գիտական և դասավական գործունեությունը սերտուն կարդած է եղել Սանկտ Պետերբուրգի (Լենինգրադի) համալսարանի հետ (դոցենտ, դրոֆեսոր, հայկացական բանասիրության, նյուրական մշակույթի, Մեծավոր և Միջին Արևելի դասմության ամբիոնների վարիչ): Եղել է Սանկտ Պետերբուրգի և Մոսկվայի հնագիտական դեպումների միության անդամ՝ մասնակցել է Անիի դեղումներին և բազմաթիվ այլ հնագիտական արշավների, կազմել է Անիի գտածոների գիտական նկարագրությունը, Անիի և շշակայի ճարտարապետական և հնագիտական հուշահանությունը: 1920 թ-ից աշխատել է Պետական Էրմիտաժում, որտեղ ստոդել է Արևելի բաժանմունք արևելագիտության խոռոչություն կենսողնը: 1934-1951 թթ. եղել է Էրմիտաժի մօօւներ (Մեծ հայենական դատերազմի արքիներին բանագործական արժեքների դահլիճաննան գրծում կատարել է մեծ աշխատանք, որից հետո դեկավարել է Էրմիտաժի վերականգնողական աշխատանքները): 1956-1961 թթ. եղել է Արևելագիտության ինստիտուտի Լենինգրադի բաժանմունքի վարիչ: Հիմնական գիտահետազոտական աշխատանքները նվիրված են կովկասարանությանն ու Մեծավոր Արևելի մշակույթի միջնադարյան դասմությանը: Պարզաբանել է Լենինի, Աշխատանքային կարմիր դրույթը՝ 2-րդ ասիձանի և Իրանի «Գիտական ծառայությունների համար» 1-ին ասիձանի բանահանությունը:

Հուշադրամի դիմերեսին դատկերված են Օրբելու հնագիտական չափագրումներից մի հատված, Էրմիտաժի արձարյա ցուցանմունքներ և գրառումով հարեւայիկ՝ Աղքամար կղզուց: Հուշադրամի վերևի աջ մասում թողարկման տարեթիվն է՝ «2012», ներքին մասում անվանական արժեքը՝ «1000 ԴՐԱՄ» և ամբողջ եղբացուում՝ «ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ԲԱՆԿԱ» մակագրությունը:

Հուշադրամի դարձերեսին աջ մասում Օրբելու դիմադրակերն է, ձախ մասում՝ Անիի 1910 թ. հնագիտական արշավի ցուցանմունք՝ կարաս: Վերևի մասում՝ «125 ամյակ» և ներքին մասում՝ «ՀՈՎԱԵՓ ՕՐԲԵԼԻ JOSEPH ORBELI 1887-1961» մակագրություններն են:

Էմիզոների հեղինակ՝ Վարդան Վարդանյան:

Հուշադրամը հատվել է Նիդեղլանդների արքայական դրամահատարանում:

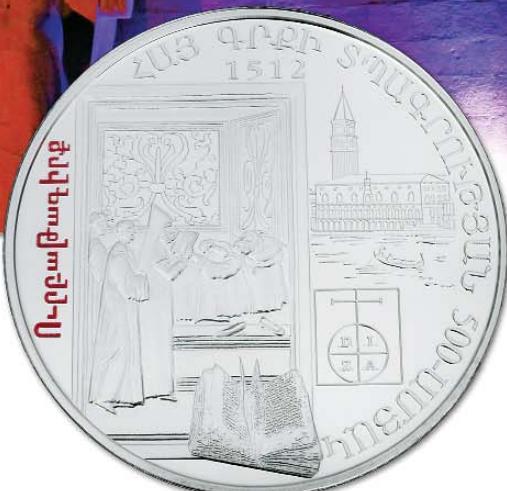
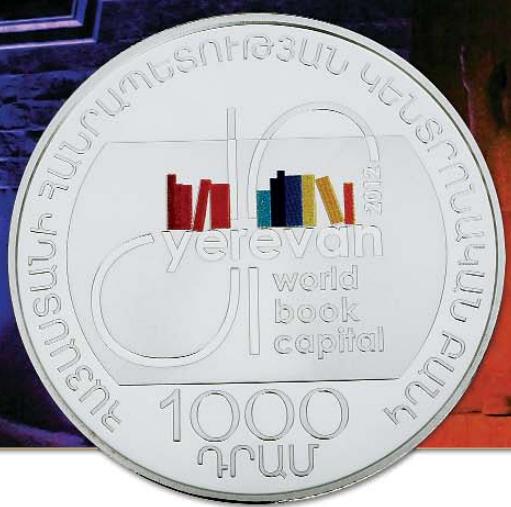
Շշանառության մեջ է դրվել 25.01.2012 թ.:

Անվանական արժեքը	1 000 դրամ
Մետաղը և հարզը	արծաթ, 925 ^o
Քաշը	33,6 գ
Տրամագիծը	40,0 մմ
Որակը	դրույֆ
Դրամառությը	աշամնավոր
Տղամանակը	500 hws

Հայ գրքի մագրության
500-ամյակ

Թեմա՝

Հայկական մակույք
(Մշակույթի պատմություն)

1512 թ. Վենետիկիում Հակոբ Մեղապարը սղագրել է հայերեն առաջին գիրք՝ «Ուրբաթագիրք»: Տղագրությունը երկգույն է՝ սև ու կարմիր, տախտեսակը՝ բրոնզի: «Ուրբաթագիրք» աղոքթների և մադրանեների ժողովածու է, որն իր խորագիրը սացել է՝ հիմք ընդունելով քերևս «Ուրբաթ աւ կամ չորեքշաբթի տանին զիհիանին ի դուռն եկեցոյն...» սկզբանքը: Ուրբաթ օրը, ըստ Ղևոնի Ալիշանի, հնուց ի վեր համարվել է հնայական ազդեցության օր, իսկ «Ուրբաթագիրքն» հետևողները կըշվել են «ուրբաթատես» և «ուրբաթալեզք»: «Ուրբաթագրեմ» ընդրվված են ընդարձակ հաւածներ Ավետարանից, Գրիգոր Նարեկացու «Մատյան ողբերգության» տրեմից:

Հակոբ Սեղամարտը հայ գրի սղագրության սկզբնավորողն ու հիմնադիրն է: Սեղամարտի հիմնած առաջին հայկական տպարանը գործել է 1512-1513 թթ. Վենետիկում և հրատարակել 6 գիրք (դահլյանվել են 5-ը)՝ «Ուրբարագիրք», «Պատարագաստեր», «Աղբարք», «Պարզաւումար», «Տաղարան» գրեթե: Հակոբ Սեղամարտի սղագրած գրեթե էջերը զարդանախւելած են: Գրեթե վեցի են՝ կառավելակազմերով: 16-րդ դարում տպարդվել եր 17 հայկական գիրք Վենետիկում, Կոստանդնուպոլիսում, Հռոմում և Ամստերդամում: Հետագայում հայկական տպագրաներ ստեղծվել են նաև Լվովում, Միլանում, Փարիզում, Նոր Չուլայում (Սուսահան), Լայոնիզում և այլ բաղադրերում: Հայաստանում առաջին հայկական տպագրատունը հիմնադրվել է 1771 թ.: Վաղարշապատում:

2012 թ. Երևանի հոչակվել է գրքի համաշխարհային մայրաբառապատճեն՝ «Երևանի գրքի համաշխարհային մայրաբառապատճեն»:

2012» խորագի ներփակում առաջարկված միջոցառումները համախմբել են ողջ աշխարհի գրողներին, հրատարակիչներին, գրադարաններին, գրավածառներին և գրասեր մարդկանց և ներառյալ գրեթե ցուցահանդեսներ, միջազգային ժողովներ (գրականության լավագույն ստեղծագործություն, գրքի լավագույն ցուցադրատարներ և այլն), ծրագրեր («Գրքի նվիրատվության օր» և այլն), սեմինարներ և ֆիլմերի դրամիերաներ։ Միջոցառումները նոյասել են երկրի գիտամշակութային, հայտաբանական, սոցիալական և սննդական կյանքի զարգացմանը:

Հույսարքանի դիմեւեսին դասկերված են «Երևանը գրի համաշխարհային մայրաքաղաք» միջոցառումների դասկերանիքը և հույսարքանի թողարկման սարերիվը՝ «2012»։ Ներքին մասում անվանական արժեքն է «1000 ԴՐԱՄ» և եզրագծով՝ «ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ԲԱՐՁՐԱԳՐԱՎՈՐ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԲԱՐՁՐԱԳՐԱՎՈՐ» մակարդաբանությունը։

Հուսարանի դարձենեսին լատկերված են Վենետիկի տեսարաններից մեկը, առաջին հրատարակիչ Հակոբ Մեղադարշի նշանադրումը, «Ուրբաթագիրք» և գրից մի լատկեր՝ «Հիվանդի այցը»։ Զախ կրողուն, ուղղահայաց՝ «Ուրբաթագիրք» գրառուն է, իսկ ազ եղագծով՝ «ՀԱՅ ԳՐԻԲ ՏՊԱԳՐՈՒԹՅԱՆ 500-ԱՍՏՅԱԿ» մակարությունը։

Էսիզների հեղինակ՝ Վարդան Վարդանյան:

Հուշադրամը հասվել է Սիդեղանդերի արքայական դրամահատարանուն:

Երշանառության մեջ է դրվել 25.01.2012 թ.:

Անվանական արժեքը	1 000 դրամ
Մետաղը և հարզը	արծաթ, 925 ⁰
Քաշը	33,6 գ
Տրամագիծը	40,0 մմ
Որակը	դրուֆ
Դրամաշուրբը	առամնավոր
Տղաբանակը	500 huss

Հայկական անվտանգության մասին դայմանագրի ստորագրման և կազմակերպության սարեդարձեր

Թեմա՝

Հայաստանը և միջազգային հանրությունը

Հուսադրամը նվիրված է Հավաքական անվտանգության մասին դայմանագրի (ՀՍՊ) ստորագրման 20-ամյակին և Հավաքական անվտանգության մասին դայմանագրի կազմակերպության (ՀՍՊԿ) 10-ամյակին:

ՀՍՊ-ի ստորագրվել է 1992 թ. մայիսի 15-ին: Անդամ երկրներն են՝ Հայաստանի Հանրապետությունը, Բելառուսի Հանրապետությունը, Ռուսաստանի Դաշնությունը, Ղազախստանի Հանրապետությունը, Ղրղզստանի Հանրապետությունը, Տաջիկաստանի Հանրապետությունը և Ուզբեկստանի Հանրապետությունը և Ուզբեկստանի Հանրապետությունը: Պայմանագրի համաձայն՝ անդամ երկրները համատեղ ջանքերով դիմակայում են, իսկ անհամեստության դեմքում՝ վերացնում իրենց ինքնիշխանությանը և սարածային ամբողջականությանն ուղղված ռազմական սպառնալիքը: 2002 թ. ՀՍՊ-ի հիման վրա ստեղծվեց ՀՍՊԿ-ը, որի գործունեության հիմնական ուղղություններն են՝ անդամ երկրների արտաքին բարեկանությունների համարումը, ռազմական ու ռազմատեխնիկական համագրծակողությունը և ժամանակակից սպառնալիքներին ու մարտահրավերներին դիմակայումը: 2012 թ. սեպտեմբերի 19-ին Մարտահրավերների համականությունը համար առաջարկել է անվտանգության անվանությունը՝ ՀՍՊԿ-ի օլերատիվ արձագանքնան հավաքական ուժերի մասնակցությամբ եղի են ունեցել «Փոխզո՞նակցություն-2012» համատեղ զորավարժություններ:

Հուսադրամի դիմերեսին դատկերված են ՀՀ զինանշանը և անդամ երկրների դրույթը, որնց մեջտեղում Արարա լեռն ունակուված դատկերն է և բոլորկման աստեղիվը՝ «2012»: Զինանշանից ներքև հուսադրամի անվագական արժեքն է «1000 ԴՐԱՄ»: Վերևի և ներքին կիսաւեշազծերով մակագրված է «ՀԱՎԱԶԱԿԱՆ ԱՆՎԱՏԱԳՈՒԹՅԱՆ ՊԱՅՄԱՆԱԳԻՐ» և «ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ»:

Հուսադրամի դարձերեսի կենսրոնում դատկերված են ճյուղավորված ծառ և ՀՍՊԿ-ի դատկերանիքը: Վերևի և ներքին կիսաւեշազծերով մակագրված է «ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅԱՆ 10-ԱՄՅԱԿԱՆ ԱՍՎԱՐԱԿՈՒՄ 20-ԱՄՅԱԿ»:

Էսիգների հեղինակ՝ Էդուարդ Կուտինյան:

Հուսադրամը հասվել է Նիդեղանդների արքայական դրամահատարանում:

Ծրանառության մեջ է դրվել 17. 12. 2012 թ.:

2012

Անվանական արժեքը	1 000 դրամ
Մետաղը և հարզը	արծաթ, 925 ⁰
Տրամագիծը	40,0 մմ
Քաշը	33,6 գ
Որակը	դրույժ՝ սամղությամբ
Դամասուրը	առանձնավոր
Տպագրությունը	200 hws

Հայկական վանդել և եկեղեցիներ

(6 հուշարձան)

Թեմա՝

Ճարտարապետական հուշաձաններ

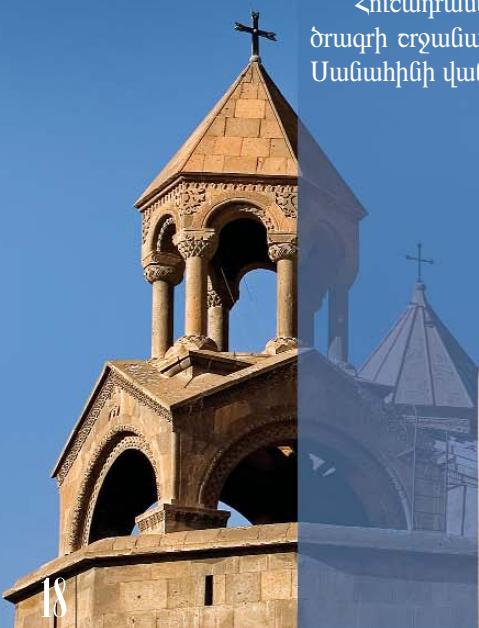
Հուշարձանները թողարկվել են «Հայաստանի դամուքյուն» միջազգային դրամագիտական ծրագրի շրջանակում և նվիրված են Ար. Էջմիածնի Սայր տաճարին, Նորավանին, Գնդեվանին, Սանահինի վանին, Գուշավանին և Կեչառիսի վանին:

Հուշարձանների դիմերեսին դատկերված են ՀՀ զինանշանը և հուշարձանների անվանական արժեքը՝ «1000 ԴՐԱՄ», ներսի եղագածով մակարդված է «REPUBLIC OF ARMENIA», իսկ աջ եղագածով ուղղահայաց՝ «ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ»:

Հուշարձանների արտադրությունը և սարածումը նախաձեռնել է Լիխտենշտեյնի «Coin Invest Trust» ընկերությունը:

Հուշարձանները հասվել են Գերմանիայի «Սայեր» դրամահատարանում:

«Ար. Էջմիածնի Սայր տաճար», «Նորավան» և «Գնդեվան» հուշարձանները շրջանառության մեջ են դրվել 15. 09. 2012 թ., իսկ «Սանահինի վան», «Գուշավան» և «Կեչառիսի վան» հուշարձանները՝ 12. 11. 2012 թ.:

Անվանական արժեքը

1 000 դրամ

Մետաղը և հարզը

արծաթ, 925°

Քաշը

25 գ

Չափը

27 x 47 մմ

Որակը

դրուֆ

Դրամառուրբը

առամնավոր

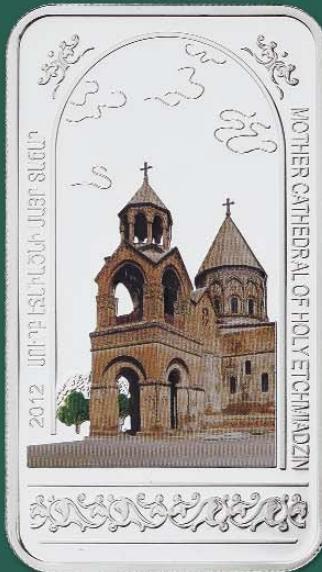
Տպագանակը

մինչև 2 500 համ՝

յուրաքանչյուր տեսակից

Սր. Էջմիածնի Սայր տաճար

Սայր Աքոռ Սր. Էջմիածինը Հայ առաքելական եկեղեցու հոգևոր և վարչական կենտրոնն է, աշխարհասկյուռ հայոթյան սրբազն ուժատեղին և Ամենայն Հայոց կարողիկոսի նստավայրը: Այսեղ է գտնվում Մայր Տաճար՝ հայ առաքելական եկեղեցու գլխավոր կրոնական ժինուրյունը: Այն կառուցվել է 301-303 թթ. Գրիգոր Լուսավորչի և Տրդա Պատավորի օժանդակությամբ այն վայրում, որտեղ, ըստ Գրիգոր Լուսավորչի նկարագրման, իջել է Հիսուսը՝ Աստծո միածին որդին (Էջմիածին): XVII դարում տաճարի արևմտյան կողմին կցակառուցվել է աւտարակած զանգակատնը, իսկ XVIII դարում բանգարանի մասը, որտեղ դահղանվում են հայկական եկեղեցական արվեստի բազմաթիվ գործեր: Տաճարի ներքին դասերը զարդարվել են Նաղաս Հովհանքանի, ավելի ուշ՝ Հովհանքան Հովհանքանանի որմնանկարներով:

Հոււարամի դարձերեսի կենտրոնում դատկերված է Սր. Էջմիածնի Մայր տաճարը: Զախ Եղրագծով «2012 ՍՈՒՐԲ ԷՇՄԻԱՅԾՆԻ ՄԱՅՐ ՏԱճԱՐ» և աջ Եղրագծով՝ «MOTHER CATHEDRAL OF HOLY ETCHMIADZIN» մակագրուրյուններն են: Վերևի աջ և ձախ անկյուններում և ներքին մասում դատկերված են զարդանախտեր:

Նորավանի

Նորավանի միջնադարյան եկեղեցական համալիր է (XIII-XIV դդ.), որը գտնվում է Վայոց ձորի Ամաղոս գյուղից 3 կմ հյուսիս-արևելք: Պարսպապատ համալիրը ներառում է Սր. Կարաղեցի գլխավոր եկեղեցին և զավիթը, Սմբա իշխանի դամբարանը և երկիարկ Սր. Ասվածածին դամբարան-եկեղեցին: Ուսագրավ են զավիթի արևմտյան դրան և լուսամուտի ճակատական քարտեզի բարձրախանդակները, որոնց հեղինակն է Սոմիկը, և մուտքի բարավորին բանդակած Ասվածածինը մասունք Հիսուսի հետ:

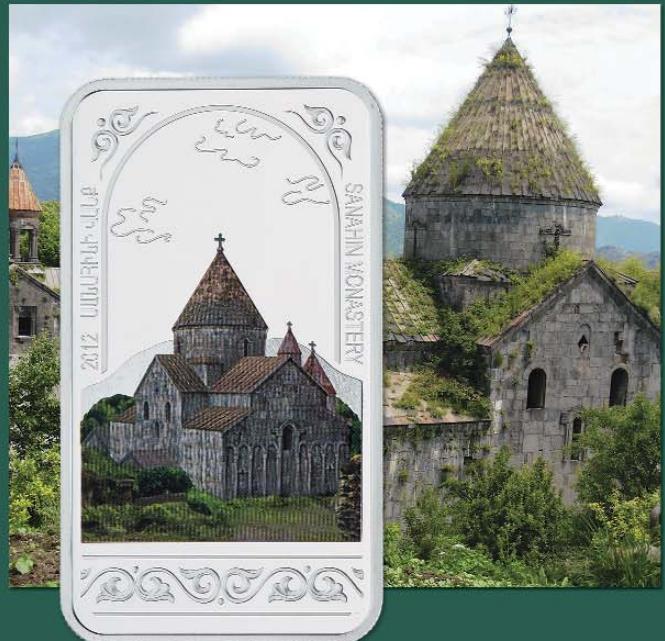
Հոււարամի դարձերեսի կենտրոնում դատկերված է Նորավանի: Զախ Եղրագծով «2012 ՆՈՐԱՎԱՆԻ» և աջ Եղրագծով՝ «NORAVANK MONASTERY» մակագրուրյուններն են: Վերևի աջ և ձախ անկյուններում և ներքին մասում դատկերված են զարդանախտեր:

Գնդեվանի

Գնդեվանի միջնադարյան եկեղեցական համալիր է, որը գտնվում է Վայոց ձորի մարզի Գնդեվազ գյուղից արևածագ՝ Արփա գետի ձախ ափին: Համայնքի հիմնական կառույցը՝ Սրբառ Ստեփանոս եկեղեցին, կառուցվել է 931-936 թթ.: Սյունյաց Սովորի իշխանությունում աջակցությամբ. շինարարությունը դեկալարել և եկեղեցու ներսը որմնանկարներով զարդարել է. Եղիշե երեցը: Եկեղեցու բակում կան X-XVI դդ. խաչքարեր և օրորոցած սատրանավարեր:

Հուշարձանի դարձերեսի կենսրոնում դատկերված է Գնդեվանիը: Զախ եղրագծով «2012 ԳՆԴԵՎԱՆՔ» և աջ եղրագծով՝ «GNDEVANK MONASTERY» մակարություններն են: Վերևի աջ և ձախ անկյուններում և ներքի մասում դատկերված են զարդանախչեր:

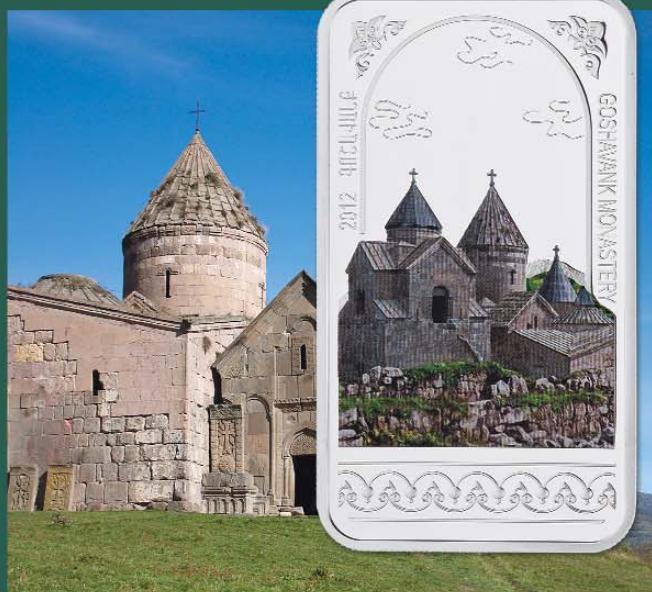
Սանահինի վանի

Սանահինի վանական համալիր է, որը գտնվում է Լոռու մարզի Ալավերդի բաղադրության մասունքում: X-XIII դդ. հոգևոր, մշակութային և գիտակրթական հետանալոր կենտրոն էր: Համայնքի կազմում են Սրբառ Ասպածածին և Ամենափրկիչ եկեղեցները, 3 գավիթ, գրասունը, զանգակատունը, ձեմարանը, Սրբառ Գրիգոր փոփրաչափի եկեղեցին՝ մատուքը: 2001 թ. Սանահինի համալիրն ընդգրկվել է ՅՈՒՆԵՍԿՕ-ի համաշխարհային մշակութային արժեքների գրանցամայշանում:

Հուշարձանի դարձերեսի կենսրոնում դատկերված է Սանահինի վանիը: Զախ եղրագծով «2012 ՍԱՆԱՀԻՆ» և աջ եղրագծով՝ «SANAHIN MONASTERY» մակարություններն են: Վերևի աջ և ձախ անկյուններում և ներքի մասում դատկերված են զարդանախչեր:

Գումարներ

Գուշավանդը XII-XIII դդ. վաճական համալիր է, որը գտնվում է Տավուշի մարզի Գուշուղում: Անվանումը սատել է նշանավոր գիտական, առակագիր և մանկավարժ Միքայել Գուշի ղասվին, ով 1188 թ. հիմնարել է վանդը: Վանդի գլխավոր եկեղեցին՝ Սր. Աստվածածինը, կառուցվել է 1191-1196 թթ.: Համայիրն ընդգրկում է նաև Սր. Գրիգոր եկեղեցին, Սր. Գրիգոր Լուսավորչի եկեղեցին, զավիթը, 2 մատուռ, երկիարկանի գրասուն-զանգակատունը:

Հուշադրամի դարձերեսի կենտրոնում դատկերված է Գոշավանքը: Զախ Եղրագծով «2012 ԳՈՇԱՎԱՆՔ» և ազ Եղրագծով «GOSHAVANK MONASTERY» մակարույուններն են: Վերևի աջ և ձախ անկյուններում և ներքին մասում դատկերված են զարդանախեր:

ԿԵՀԱՆԻՍԻ ՎԱՆ

Կեչարիսը XI-XIII դդ. վանական համայիր է, միջնադարյան Հայաստանի նշանավոր կրոնական և մշակութային կենտրոններից: ԳՏՆվում է Կոտայքի մարզի Շաղկաձոր բաղադրություն: Համայիրը կազմված է Սրբ Գրիգոր Լուսավորիչ, Սրբ Նշան, Կարողիկել և Սրբ Հարությոն եկեղեցիներից, զավթից և 2 մատուցից: Գլխավոր՝ Սրբ Գրիգոր Լուսավորիչ եկեղեցին կառուցել է Գրիգոր Մագհսրոսը 1033 թ.: 2000 թ. Կեչարիսի վանքը վերաօծվել է և դարձել Կոտայքի թեմի առաջնորդամասիստ:

Հուսարքամի դաշձերէսի կենտրոնում դասկերպած է Կեչառիսի վանքը: Զախ Եղրագծով «2012 ԿԵՇԱՐԻՒՄ» և ազ Եղրագծով՝ «KECHARIS MONASTERY» մակագրություններն են: Վերևի աջ և ձախ անկյուններում և ներքի մասում դասկերպած են զարդանախռութեր:

ՍԵՆԱՄԱՐՏԻ ԱՐՎԵՏԱԾՐ

Թեմա՝
Սպորտ

«Կարատ» և «Արյա» հուշադրամները շարունակում են
«Սենամարտի արվետածը» միջազգային դրամագիտական
ծրագրի շրջանակում թողարկված հուշադրամների շարքը:

Էսիզների հեղինակ՝ Էդուարդ Կուրտինյան:

Հուշադրամների արտադրությունը և սարածումը նախա-
ձեռնել է Շվեյցարիայի «International Coin House» ընկե-
րությունը:

Հուշադրամները հասվել են Գերմանիայի «Մայեր» դրա-
մահատարանում:

Շրջանառության մեջ են դրվել 12. 11. 2012 թ.:

Կարատ

Կարատն է (կարատ-դր., «դրամարկ ձեռքի ճանապարհ») ճա-
մադրնական մարտավետակ տեսակ է, որը ձևավորվել է ճա-
մադրնական Օլիմբական կղզում հետազայում աշակերտությունում: Այն ունի սպորտային, կիրառական և
ավանդական ուղղություններ, որոնց մեջ ընդգրկված են
բազմազան ոճեր:

Հուշադրամի դիմերեսին դատկերված են Օլիմբական
կղզում գտնվող Սյունիքյո դալասի Սյունիքյոն հայտնի դար-
դասները և հուշադրամի թողարկման տարեթիվը՝ «2012»:
Վերևի և ներևի կիսաշրջագծերով մակարդական
են «ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆԻ 1000 ԴՐԱՄ» և «REPUBLIC OF
ARMENIA 1000 DRAM»: Եզրագծով
տեղադրված են զարդանախութեր:

Հուշադրամի դրամերեսի կենտրո-
նում դատկերված են երեք մարզիկներ,
որոնք կատարում են կարատ մար-
զանկան հասուլ հնարքներ: Կիսա-
շրջագծով մակարդական է «ԿԱՐԱՏ»
և «KARATE»:

Անվանական արժեքը
Սեազը և հարզը
Քաշը
Տրամագիծը
Ուրակը
Դրամաշուրբը
Տրամաբանակը

1 000 դրամ
արծաթ, 925°
28,28 գ
38,61 մմ
դրույք՝ տամպոնտագրությամբ
առանձնավոր
մինչև 5 000 համ

Կոյս

Կոյսը հայկական ազգային ըմբռամարտի տեսակ է: Առանձնահատությունը է նրանով, որ նախան գոտեմարտի սկիզբը մրցակիցները դարում են ազգային լատ: Նախակիցնում կոյսը ազգային տոնախմբությունների, հարսամիջների և այլ հավաքույթների աճրածան մասն էր և ուներ կարևոր մշակութային և դաստիարակչական նշանակություն: Ըմբռեներից հայտնի են Սարուն Արծունին (XIII դ.), Հակոբ Զուղայեցին (XVII դ.), Սիմոն Փեհլիվունը և այլք:

Հուշարձանի դիմենեսին դատկերկած են Սևանի թերակղում գտնվող «Սևանավան» հայկական վաճական համալիրը և հուսարդամի թողարկման սարերիվը՝ «2012»: Վերսի և ներքին կիսաշրջագծերով մակարդկած են «ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ 1000 ԴՐԱՄ» և «REPUBLIC OF ARMENIA 1000 DRAM»: Եզրագծով տեղադրված են զարդանախութեր:

Հուշարձանի դրամենեսի կենտրոնում դատկերկած են երկու ըմբռեներ՝ լեռների ֆոնի վրա: Ազ և ձախ հասկածներում դատկերկած են ազգային սարազներով նվազողներ: Կիսաշրջագծով մակարդկած են «ԿՈԽ» և «ԿՈԽ»:

Ամպանական արժեքը

Մետաղը և հարզը

Քաշը

Տրամագիծը

Ուրակը

Դամասուրքը

Տղամանակը

1 000 դրամ

արծաթ, 925⁰

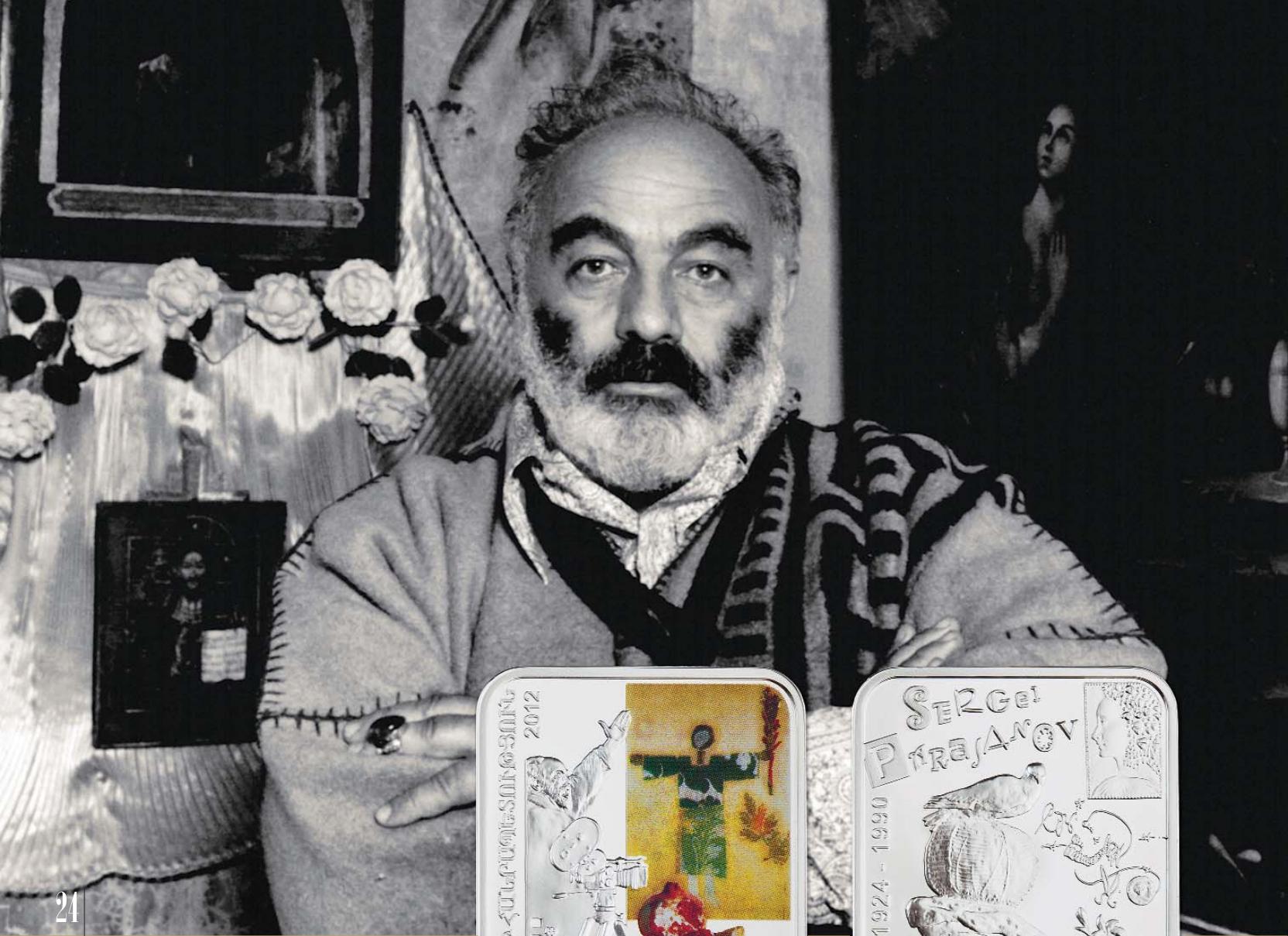
28,28 գ

38,61 մմ

դրույթ՝ տամորտագրությամբ

առամնավոր

մինչև 5 000 հաս

ՍԵՐԳԵՅ ՓԱՐԱՋԱՆՈՎ

Թեմա՝
Հայկական մշակույթ
(պիտոքուն, գրականություն, արվեստ)

«Սերգեյ Փարաջանով» հուշադրամը թողարկվել է միջազգային դրամագիտական ծագրի ցըանակում:

ՍԵՐԳԵՅ ՓԱՐԱՋԱՆՈՎԸ (Սարգիս Փարաջանյանց, 1924-1990 թթ.) հայտնի կինոռեժիսոր է, նկարիչ, կողամի վարդես: Ավելի քան 20 լիաներած և վավերագրական ֆիլմերի ռեժիսոր և սցենարիստ է: Իր կինոսրվեսում որդես ստեղծագործական սկզբունք լայնորեն օգտագործել է կոլաժը՝ անվանելով արվեստի այս ժանրը «խսացրած ֆիլմ»: Ունի մոտ 1400 գործեր՝ կողամներ, գծադրանկարներ, հավաքածուներ, սիկնիկներ, գլխարկներ, որոնք ցուցադրված են Սերգեյ Փարաջանովի թանգարանում (f. Երևան):

Հուշադրամի դիմերեսի աջ մասում դատկերված է Սերգեյ Փարաջանովի կողամի համար, ձախ մասում Փարաջանովը կինոխցիկով: Դրանից աջ՝ ձեղված նույն է, իսկ ձախ՝ դրամահատարանի ֆիրմային նշանը: Ներվսի մասում հուշադրամի անվանական արժեքն է՝ «DRAM 100 ԴՐԱՄ» և ՀՀ զինանշանը: Ներվսի և ձախ ուղագծերով՝ «ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ» և «REPUBLIC OF ARMENIA» մակագրություններն են և հուշադրամի թողարկման տարեթիվը՝ «2012»:

Հուշադրամի դարձերեսի կենտրոնում Փարաջանովի դիմացակերն է, որից վերևում «SERGEI PARAJANOV» ոճավորված մակագրությունն է: Վերևի աջ անկյունում Փարաջանովի «Ֆարերեթի հիւսակիհն» կողամի համար է, իսկ դրանից ներքև՝ Փարաջանովի հինգնախլու սոնրագրությունը: Զախի կողմուն ուրբահայաց մակագրված են նկարչի ծննդյան և մահվան տարեթիվը՝ «1924-1990»:

Էսիֆների հեղինակ՝ Ռուսովա Վաղեժակ:

Հուշադրամի արտադրությունը և սարածումը նախաձեռնել է Լեհաստանի դրամահատարանը:

Ցըանառության մեջ է դրվել 12.06.2012 թ.:

Անվանական արժեքը	100 դրամ
Մետաղը և հարզը	արծաթ, 925 ⁰
Քաշը	28,28 գ
Զափը	28,0 x 40,0 մմ
Որակը	դրուֆ
Դրամառությը	հարք
Տպագործությունը	մինչև 5 555 համ

Նոյյան սաղան

Թեմա՝
Հայաստանի լամանուրյուն

«Նոյյան սաղան» արծաթի հուշադրամները՝ 7,77, 15,55 և 31,1 գ քաշերով, բողարկվել են «Նոյյան սաղան» միջազգային դրամագիտական ծրագրի շրջանակում: Բայց Աստվածածնչի՝ Նոյ նահապետի օրով երկրի վրա բազմացել էր մեղքը: Մարդիկ հեռացել էին Աստուծուն և գործում էին նոր կամքին հակառակ: Տերը տեսնելով, որ մարդկանց չարությունն ու այլասերվածությունը հսկայական չափերի են հասել, որունք է վերացնել մեղսագործ մարդկությանը՝ տնորհ անելով միայն Նոյին: Նա միակ կատարյալ ու արդար մարդն էր ապականված ու անիրավությամբ լի աշխարհում: Ասծոն հրահանգով Նոյը կառուցում է եռահարկ մի նոր սաղան, և երբ սկսվում է ջրհեղեղը, նա կնոց, երեւ որդիների ու նոր կանանց հետ մնում է սաղան՝ իր հետ վերցնելով նոր երկրի բոլոր ցամաքային կենդանի արարածներից ու բռչուններից մեկական զոյզ՝ արու և էզ: Երկրի վրա 40 օր ու գիշեր տեղացած հորդառած անձնելու ջուրը բարձրանում է և 150 օր ծածկում ցամաքը՝ ոչնչացնելով մարդկանց ու անասուններին: Երբ ջուրը սկսում է հետ բաւկել, Նոյի սաղանը հանգրվանում է Արարած (Սահսի) լեռան վրա. դրա համար էլ Արարած լեռն ընկալվում է որպես մարդկության փրկության խորհրդանշ:

Հուշադրամների դիմերեսին դասկերված է ՀՀ զինանշանը, որի ներքին համապատասխան հուշադրամի անվանական արժեքն է և բողարկման տարեթիվը՝ «2012». Աջ կողմում տեղադրված են հուշադրամների քաշը և «Ag 999», իսկ ձախ կողմում՝ արտադրող կազմակերպության դրուժակնիքը: Վերևի և ներքին կիսաշրջագծերով «ՀԱՅԱՍՏԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ» և «REPUBLIC OF ARMENIA» մակարդարություններն են:

Հուշադրամների դաշներեսին դասկերված են Նոյյան սաղանը, սպիտակ աղավնին՝ ձիթենու ճյուղը կցին և Արարած լեռը՝ արևածագի ֆոնին: Վերևի և ներքին կիսաշրջագծերով «ՆՈՅՅԱՆ ՍՈՊԱՆ» և «NOAH'S ARK» մակարդարություններն են:

Էսիգների հեղինակ՝ Էդուարդ Կուրդինյան:

Հուշադրամների արտադրությունը և սարածումը նախաձեռնել է «Geiger Edelmetalle» ընկերությունը, Գերմանիա:

Շրջանառության մեջ են դրվել 25. 12. 2012 թ.:

Անվանական արժեքը	100 / 200 / 500 դրամ
Մետաղը և հարգը	արծաթ, 999°
Քաշը	7,77 / 15,55 / 31,1 գ
Տրամագիծը	20,18 / 27,66 / 38,60 մմ
Որակը	դրուժ
Դրամաշուրթը	առամնավոր-ընդհատվող, համարակալված մինչև 2 000 հաս յութաբանչոր տեսակից
Տպագիրակը	

Հայաստանի Հանրապետության հուշադրամները ըստ շարժեկան և քողարկման սարեթվերի (1994 - 2012)

Հայոց մէսականություն

- «Արցախ» (արծար, 1994 թ.)

«Ազգային ժողովի եւնիք» (արծար, 1995 թ.)

«Կիմկյան բազավորություն» (արծար, 1995 թ.)

«Արտակարգ բազավորություն» (արծար, 1995 թ.)

«Արտակոնյաց բազավորություն» (արծար, 1995 թ.)

«Բազրատունյաց բազավորություն» (արծար, 1995 թ.)

«Հայաստանի Հանրապետության 10-ամյակ (1991-2001)» (արծար, 2001 թ.)

«Հայաստանի Հանրապետության 15-ամյակ (1991-2006)» (արծար, 2006 թ.)

«Հայաստանի Հանրապետության 20-ամյակ (1991-2011)» (արծար, 2011թ.)

Հայաստանի զինված ուժեր

- «Հայաստանի զինված ուժեր» (ոսկի/արծաք, 2005 թ.)
«Հայոց բանակի կազմավորման 15-ամյակ» (ոսկի, 2007 թ.)
«Շուշիի ազատագրման 15-ամյակ» (ոսկի, 2007 թ.)
«Հայոց բանակի կազմավորման 20-ամյակ» (ոսկի/արծաք, 2012 թ.)
«Շուշիի ազատագրման 20-ամյակ» (ոսկի, 2012 թ.)

Հայ զնուականներ

- «Մարտավլ Բաղրամյան-100» (արծաթ, 1997 թ.)
«Գարեգին Նժդիկ» (արծաթ, 2001 թ.)
«Մարտավլ Բաբաջանյան-100» (արծաթ, 2006 թ.)

Հայկական դրամներ

- «Ծախսարակ» (արծաթ, 1994 թ.)
 «Ազգային դրամի 5 տարին» (արծաթ, 1998 թ.)
 «Ազգային դրամի 15 տարին» (արծաթ, 2008 թ.)

Հայաստանը և միջազգային հանրությունը

«ԱԱԿ-50»	(արձաք, 1995 թ.)
«Հայաստան-Սփյուռք համաժողով»	(արձաք, 1999 թ.)
«Նոր հազարամյակ»	(արձաք, 2000 թ.)
«Հայաստանը Եվրախորհրդի անդամ»	(արձաք, 2001 թ.)
«Միջազգային բևեռային տարի»	(արձաք, 2006 թ.)
«Վիեննայի Միջբարյան միարանության
հիմնադրման 200-ամյակ»	(արձաք, 2011 թ.)
«Հավաքական անվանակության նասին
դպրության և
կազմակերպության տարեութեան»	(արձաք, 2012 թ.)

ԱՆՎԱՆԻ ԱՆՀԱՏՆԵՐ

Qarwālā Sīnīr Pjñīnī

«Պուտկին-200»	(արծաթ, 1999 թ.)
«Վիլյամ Սարդյան-100»	(ոսկի, 2008 թ.)
«Խաչատրյան Արքայան-200»	(ոսկի, 2009 թ.)
«Դաֆֆի-175»	(ոսկի, 2010 թ.)
«Կահան Տերյան-125»	(ոսկի, 2010 թ.)
«Միսավ Մեծարենց-125»	(ոսկի, 2011 թ.)

Կերպարվես

«Արշի Գորկի-100»	(ոսկի, 2004 թ.)
«Մարտիրոս Սարյան-125»	(ոսկի, 2005 թ.)
«Հակոբ Գյուրջյան-125»	(ոսկի, 2006 թ.)
«Ժան Գալոզպի-100»	(ոսկի, 2007 թ.)
«Վարդգես Սուրենյանց-150»	(արծաթ, 2010 թ.)
«Թորոս Ռոստիմի-800»	(ոսկի, 2011 թ.)

Երաժշտություն

«Արամ Խաչատրյան-100»	(ոսկի/արծաթ, 2002 թ.)
«Կոմիտաս»	(ոսկի, 2006 թ.)
«Սայաթ-Նովա-300»	(ոսկի, 2012 թ.)

Գիտություն

«Անանիա Շիրակացի-1400»	(արծաթ, 2004 թ.)
«Արտեմ Միկոյան-100»	(արծաթ, 2005 թ.)
«Վիկտոր Համբարձումյան-100»	(արծաթ, 2008 թ.)
«Մովսես Խորենացի-1600»	(արծաթ, 2010 թ.)
«Լեռ-150»	(արծաթ, 2010 թ.)
«Հովհաննես Օրբելի-125»	(արծաթ, 2012 թ.)

Կինո, թատրոն, կրկես

«Լեռնիդ Ենգիբարյան-75»	(արծաթ, 2010 թ.)

Սպորտ

«Տիգրան Պետրոսյան-70»	(արծաթ, 1999 թ.)

Դաւրական կետական հուշարձաններ

«Սարդարադաս»	(արծաթ, 1994 թ.)
«Սասունցի Դավիթ»	(արծաթ, 1994 թ.)
«Գառնի»	(արծաթ, 1994 թ.)
«Գանձասարի վանի»	(արծաթ, 2004 թ.)
«Հայկական վաճեներ և եկեղեցիներ»
(Արք. Էջմիածնի Մայր տաճար,
Նորավանի, Գնդեվանի, Սամահին,
Գուշականի Վեհապետություն)	(արծաթ, 2012 թ.)

Հայկական մշակույթ

Մշակույթի դասմուրյուն

«Հայոց գրերի գյուղի 1600-ամյակ»	(ոսկի, 2002 թ.)
«Մայսան ողբերգության» դրեմֆի 1000-ամյակ»	(արծաթ, 2002 թ.)
«Սահակ Ա Պատրի»	(արծաթ, 2005 թ.)
«Վրամանական արքա»	(արծաթ, 2005 թ.)
«Միքայել Գոհե Դատաստանագրի 825-ամյակ»	(արծաթ, 2009 թ.)
«Գևանդի համալսարանի 725-ամյակ»	(արծաթ, 2009 թ.)
«Վետարանի ենսարանները հայ մանրանկարչությունում»
(Ավետոս, Սոգերի Երկրագործությունը,
Մուսէ Երուսաղեմ, Համբարձում)	(արծաթ, 2010 թ.)

Հայաստանի խաչքարերը

(Գնդեվանի, Գուշականի, Վեհապետություն,
Սամահին, Էջմիածնի, Նորավանի)	(արծաթ, 2011 թ.)
«Հայ գրի տղագրության 500-ամյակ»	(արծաթ, 2012 թ.)

Գիտություն, գրականություն, արվեստ

«Մատենադարան-50»	(արծաթ, 2007 թ.)
«Հովհաննես Այվազովսկի»	(արծաթ, 2006 թ.)
«Մելինդիայանի անվան օմերայի և բալետի
թատրոնի հիմնադրման 75-ամյակ»	(արծաթ, 2008 թ.)
«Զազ»	(արծաթ, 2010 թ.)
«Թեոդոր Աբենսոնիչ»	(արծաթ, 2010 թ.)
«Մերգել Փարաջանով»	(արծաթ, 2012 թ.)

Կրոն

«Արք. Էջմիածնի»	(ոսկի/արծաթ, 1998 թ.)
«Անի»	(ոսկի/արծաթ, 1998 թ.)
«Աղքամար»	(ոսկի/արծաթ, 1998 թ.)
«Հարդարա»	(արծաթ, 1998 թ.)
«XX դարի հայոց կաթողիկոսներ»	(ոսկի, 2008 թ.)
«Արք Սարգսի զորավար»	(ոսկի, 2009 թ.)

Դիցարանություն

- «Ամահիս Ասվածութի» (ոսկի, 1997 թ.)
«Նոյի Վայրեջի Արարատից» (ոսկի, 1999 թ.)
«Հայկ Նահապետ» (ոսկի, 2007 թ.)

Հայատանի դասմություն

- «Երկաւարձի 10-ամյակ» (արծաթ, 1998 թ.)
«Տիգրան Մեծ» (ոսկի, 1999 թ.)
«Տիգրան Մեծ» (ոսկի, 2003 թ.)
«Պետրանելի 110-ամյակ» (արծաթ, 2003 թ.)
«ՀՀ Վճռաբեկ դաստարանի 10-ամյակ» (ոսկի 2008 թ.)
«Ամի-1050» (ոսկի, 2011 թ.)
«Արտաւա-2200» (ոսկի, 2011 թ.)
«Նոյյան տաղան» (արծաթ, 2012 թ.)

Հայատանի բուսական և կենդանական աշխարհ

Բուսական աշխարհ

- «Ծիրան» (արծաթ, 1994 թ.)
«Հայկական խաղող» (արծաթ, 2007 թ.)
«Ծաղիկների գեղեցկությունը» (Գալանտոս Արցունեանի, Լվանդափիլ Զանգեզուրի, Արուենի Հայատանիան, Քրիստ Աղամի) (արծաթ, 2010-2011 թթ.)
«Նուռ» (ոսկի, 2011 թ.)

Կենդանական աշխարհ

- «Կովկասյան ջրասամույր» (արծաթ, 1997 թ.)
«Հայկական որոր» (արծաթ, 1998 թ.)
«Կովկասի կենդանական աշխարհ» (Լայնականց ոգնի Անդրկովկասյան գործ արց)

Կովկասյան անտառակատու
Միջերկածովային կրիա
Առաջավորապիտական լնձառյուծ
Լայնակիք բար
Իշխան
Հայկական իժ
Բեզուարյան այծ
Հայկական մուֆլոն
Կովկասյան թավոնն բվիկ
Անդրկովկասյան տակիրյան կորագլուխ
(արծաթ, 2006-2008 թթ.)

Սպոնս

- «Շախմատի օլիմպիադա» (արծաթ, 1996 թ., «LIALOOSEN»)
«Շախմատի օլիմպիադա» (արծաթ, 1996 թ., «ROYAL MINT»)
«XVIII Ճմբառային օլիմպիական խաղեր» (արծաթ, 1998 թ.)
«1998 թ. Ֆուտբոլի աշխարհի առաջնություն» (արծաթ, 1998 թ.)
«Առաջին համահայկական խաղեր» (արծաթ, 1999 թ.)
«2006 թ. Ֆուտբոլի աշխարհի առաջնություն» (արծաթ, 2004 թ.)
«Շախմատի 37-րդ օլիմպիադա» (ոսկի, 2006 թ.)
«Ֆուտբոլի արքաներ»
Պետե, Էյսեփոն, Յաշին, Բենեմ, Բենեմբաներ, Բենելի, (արծաթ, 2008-2009 թթ.)
Կեմմենս, Կրոյփ, Պլատինի (արծաթ, 2010-2011 թթ.)
«Մենամարտի արվեստ»
(Ջուլի, Ուուլ, Կարատե, Կոյս) (արծաթ, 2011-2012 թթ.)

Այլ թեմաներ

- «Կենդանակերպի նշաններ»
Խոյ, Յով, Երկվորյակներ, Խեցգետին, Ալյուծ, Կոյս, Կտեռ, Կարհ, Աղեղնավոր, Այծեղջուր, Զրհոս, Զկներ (արծաթ, 2007-2008 թթ.)
«Կենդանակերպի նշաններ»
Կտեռ, Կարհ, Աղեղնավոր, Այծեղջուր, Զրհոս, Զկներ, Խոյ, Յով, Երկվորյակներ, Խեցգետին, Ալյուծ, Կոյս (ոսկի, 2008-2009 թթ.)

2013 թվականի Հայաստանի Հանրապետության հուշադրամների քողարկման ծրագիր

Վահրամ Փափազյան-125

Անվանական արժեքը	10 000 դրամ
Մետաղ և հարզը	ոսկի, 900°
Քաշը	8,6 գ
Տրամագիծը	22,0 մմ
Որակը	դրուֆ
Դրամաշուրբը	առամնավոր
Տղամանակը	1 000 համար

Ստեփան Աղաջանյան-150

Անվանական արժեքը	100 դրամ
Մետաղ և հարզը	արծաթ, 925°
Քաշը	28,28 գ
Չափը	28,0 x 40,0 մմ
Որակը	լավացված
Դրամաշուրբը	հարք
Տղամանակը	500 համար

Քենիամին Մարգարյան-100

Անվանական արժեքը	1 000 դրամ
Մետաղ և հարզը	արծաթ, 925°
Քաշը	33,6 գ
Տրամագիծը	40,0 մմ
Որակը	դրուֆ
Դրամաշուրբը	առամնավոր
Տղամանակը	500 համար

Մարտին Բենիադյան-100

Անվանական արժեքը	100 դրամ
Մետաղ և հարզը	արծաթ, 925°
Քաշը	28,28 գ
Չափը	28,0 x 40,0 մմ
Որակը	լավացված
Դրամաշուրբը	հարք
Տղամանակը	500 համար

Ազգային դրամի 20 տարին (1993-2013 թթ.)

Անվանական արժեքը	1 000 դրամ
Մետաղ և հարզը	արծաթ, 999°
Քաշը	31,1 գ
Տրամագիծը	38,0 մմ
Որակը	դրուֆ
Դրամաշուրբը	հարք, համարակալված
Տղամանակը	500 համար

Հայկական այլուրենի տառեր

Անվանական արժեքը	5 000 դրամ / 500 դրամ
Մետաղ և հարզը	ոսկի, 999° / արծաթ, 999°
Քաշը	3,89 գ / 15,55 գ
Տրամագիծը	20,0 մմ / 30,0 մմ
Որակը	դրուֆ
Դրամաշուրբը	ընդհատվող-առամնավոր
Տղամանակը	200 համար յուր. տեսակից

Հայկական այլուրենի տառեր

Անվանական արժեքը	5 000 դրամ / 500 դրամ
Մետաղ և հարզը	ոսկի, 999° / արծաթ, 999°
Քաշը	3,89 գ / 15,55 գ
Տրամագիծը	20,0 մմ / 30,0 մմ
Որակը	լավացված
Դրամաշուրբը	առամնավոր
Տղամանակը	ոսկի՝ մինչև 5 000 համար / արծաթ՝ մինչև 8 000 համար

Դրամահատարաններ

ՀՀ կենտրոնական բանկը 2012 թվականին համագործակցել է Լեհաստանի և Նիդեռլանդների դրամահատարանների, Լիխտենշտեյնի «Coin Invest Trust», Շվեյցարիայի «International Coin House» և Գերմանիայի «Geiger Edelmetalle» ընկերությունների հետ: Լիխտենշտեյնի «Coin Invest Trust» ընկերությունը կազմակերպել է «Հայկական վաներ և եկեղեցիներ», Շվեյցարիայի «International Coin House» ընկերությունը՝ «Մենամարշի արվեստը» միջազգային դրամագիտական ծրագրերի շրջանակներում քողարկված հուշադրամների արտադրությունը և սարածումը: Գերմանիայի «Geiger Edelmetalle» ընկերությունը կազմակերպել է «Նոյյան սաղան» երեք տեսակի հուշադրամների արտադրությունը ու սարածումը:

Լեհաստանի դրամահատարան

Լեհաստանի դրամահատարանը առաջին եվրոպական դրամահատարանն է, որի հետ ՀՀ կենտրոնական բանկի համագործակցությունը սկսվեց 1993 թ. և շարունակվում է առ այսօր: Լեհաստանի դրամահատարանի առաջարկով է հասվել միջազգային դրամագիտական ծրագրի շրջանակում քողարկված «Սերգեյ Փարաջանով» հուշադրամը:

Նիդեռլանդների արքայական դրամահատարան

Նիդեռլանդների արքայական դրամահատարանը ՀՀ կենտրոնական բանկի հետ համագործակցում է 1998 թից: Այդ ժամանակից առ այսօր Նիդեռլանդների դրամահատարանում են հասվել 40-ից ավելի հայլական հուշադրամներ: ՀՀ կենտրոնական բանկի 2012-2013 թթ. հուշադրամների քողարկման ծրագրով նախատեսված հուշադրամների արտադրության համար ընկերության ընտրության նորատակով կազմակերպված մրցույթին հաղորդ է ձանաշվել Նիդեռլանդների արքայական դրամահատարանը: Այսեղ են հասվել «Սայաթ-Նովա-300», «Շուշիի ազատագրման 20-ամյակ», «Հայոց բանակի կազմավորման 20-ամյակ (ոսկի / արծաթ)», «Հովսեփ Օրբելի-125», «Հայ գրի տողագրության 500-ամյակ» և «Հավանական անվտանգության մասին դայնանագրի ստրագրման և կազմակերպության սարդարձեր» հուշադրամները:

«Coin Invest Trust» ընկերություն

«Coin Invest Trust» ընկերությունը հիմնադրվել է 1970 թ.: Գրասենյակը գտնվում է Լիխտենշտեյնում: Ընկերությունը միջազգային դրամագիտական ռուկայի խուռագոյն ներկայացուցիչներից է. համագործակցում է աշրեր երկների կենտրոնական բանկերի, դրամահատարանների և համաշխարհային ձանաշում վայելող բազմաթիվ ընկերությունների հետ, նրանց դաշտվերով կազմակերպում հուշադրամների արտադրությունն ու սարածումը:

Գերմանիայի «Մայեր» դրամահատարան

«Մայեր» դրամահատարանը հիմնվել է 1871 թ. Բեռլինում: Եվրոպական երկների առաջավոր դրամահատարաններից է, որտեղ հատվում են միայն բանկային մետաղներից դարձասված հուշադրամներ: 2012 թ. «Մայեր» դրամահատարանում են հատվել ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից «Մենամարտի արվեստ» և «Հայաստանի դաւագոյուն» միջազգային դրամագիտական ծրագրերի շրջանակում քողարկված հուշադրամները:

«International Coin House» ընկերություն

«International Coin House» ընկերությունը տեղակայված է Շվեյցարիայում Ցյուրիխի մերձակայինում: Այն ստեղծվել է 2009 թ.: Զնայած նորամուսին, ընկերությունը այսօր հանդիսանում է առաջատարներից մեկը միջազգային ռուկայում: համագործակցում է աշրեր երկների կենտրոնական բանկերի, դրամահատարանների և արվեստագետների հետ: Ընկերությունը կազմակերպում է գործընկեր կենտրոնական բանկերի կողմից դաշվիրված հուշադրամների և մետաղադրամների արտադրությունը, մշակում և իրականացնում է միջազգային դրամագիտական ծրագրեր: Ստեղծման օրվանից համագործակցում է ՀՀ կենտրոնական բանկի հետ:

«Geiger Edelmetalle» ընկերություն

«Geiger Edelmetalle» ընկերությունը գտնվում է Գերմանիայի Լայպցիգ քաղաքի մերձակայինում: Ընկերությունը գրաղվում է բանկային ուժում և մետաղների արդյունահանմանը, ունի աշրեր բանկերի ու առաջարկային դրամահատարանների համար և ներդրումային դրամների հատման արտադրությունը, միջազգային ռուկայում բանկային մետաղներից դարձասված արտադրանիքի վաճառքն իրականացնող առաջատար ընկերություններից է: ՀՀ կենտրոնական բանկի հետ «Geiger Edelmetalle» ընկերությունը համագործակցում է 2011 թ-ից, երբ առաջին անգամ բողոքվեցին հայկական «Նոյյան տաղան» արծաթի ներդրումային դրամները:

Մասնակցություն մրցույթներին

Միջազգային մրցույթ - 2012

2012 թ. հունիսի 4-ին Սուլվա խաղաքում կայացել է «Դրամների համաստեղորդյուն-2012» 6-րդ միջազգային մրցույթը: Հուշադրամների միջազգային մրցույթը անց է կացվում 2007 թ-ից սկսած, յուրաքանչյուր տարի: 2012 թ. մրցույթին մասնակցել են 42 կազմակերպություն 29 երկրներից (ազգային բանկեր, դրամահատարաններ և մատակարար կազմակերպություններ): Մասնակիցների կազմում եղել են.

- ▶ Լավիայի, Վիվայի, Սեբոկայի, Բոլղարիայի, Ղրղզստանի, Լեհաստանի, Բելառուսի, Ղազախստանի, Ռուսաստանի և Հայաստանի կենտրոնական բանկերը.
- ▶ Ավստրիայի, Ավսրայի, Խողանիայի, Մեծ Բրիտանիայի, Կանադայի, Անդորրայի, Լեհաստանի, Սիմբալուրի, ԱՄՆ-ի, Ֆինլանդիայի, Նոր Զելանդիայի, Ֆրանսիայի, Իտալիայի, Սանկտ Պետերբուրգի և Սուլվայի դրամահատարանները.
- ▶ Coin Invest Trust (Լիխտենշտեյն), Emporium Hamburg (Գերմանիա), NumisCollect (Նիդելանդներ), PAMP, International Coin House (Շվեյցարիա), Treasures of Oz (Ավսրալիա) և այլ կազմակերպություններ:

Մրցույթին ներկայացված էր 2011 թ. բողարկման ավելի քան 250 հուշադրամ և 28 հուշադրամների հավաքածու: Այս ցուցանիշը համարվում է ուշադրամին «Դրամների համաստեղորդյուն» հուշադրամների միջազգային մրցույթի ողջ դասմության մեջ:

Հաղորդներին նրուել է Ժյուրին, որի կազմում էին 40 փորձագետներ համաշխարհային հայտնի բանգարաններից և աճուրդի սենյակից, հուշադրամներ մատակարարող ընկերություններից, դրամագիտական ասոցիացիաներից և մասնագիտացված հրատարակչություններից:

ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմանց 2011 թ. բողարկված հուշադրամներից երկուսը արժանացել են մրցանակների հետևյալ անվանակարգերում՝

«Տարվա հավաքածու»

«Հայաստանի խաչքարեր» 2-րդ տեղ

«Հայաստանի խաչքարեր» հուշադրամների շարքը բաղկացած է 6 հուշադրամից՝ «Եջմիածնի խաչքար», «Անշարիսի խաչքար», «Գնդվանի խաչքար», «Գուշականի խաչքար», «Նորավանի խաչքար», «Սանահինի խաչքար»: Հուշադրամների արտադրությունը և սարածումը նախաձեռնել է Լիխտենշտեյնի «Coin Invest Trust» ընկերությունը: Հուշադրամները հատվել են Գերմանիայի «Մայեր» դրամահատարանում:

Անվանական արժեքը	1 000 դրամ
Մետաղը և հարգը	արծար, 925°
Քաշը	25 գ
Չափը	27,0 x 47,0 մմ
Որակը	սովորական (հնաձև)
Դրամաշուրբ	առամնավոր
Տղամանակը	2 500 համ՝ յուրաքանչյուր տեսակից

«Տարվա հուշադրամ»

«Արտաշահի հիմնադրման 2200-ամյակ»՝ 3-րդ տեղ

Էսիֆզների հեղինակ՝ Էդուարդ Կուրյիհյան:

Հուշադրամը հասվել է Նիդեռլանդների արքայական դրամահատարանում:

Անվանական արժեքը	1 000 դրամ
Մետաղը և հարզը	ոսկի, 585°
Քաշը	15,6 գ
Տրամագիծը	26,0 մմ
Ուրակը	հասոնկ
Դրամաշուրբը	հարք
Տպագրման արդիքը	1 000 համ

Ներփին մրցույթ - 2012

2012 թ. ՀՀ կենտրոնական բանկը չորրորդ անգամ կազմակերպեց «Տարվա լավագույն ոսկե հուշադրամը» և «Տարվա լավագույն արձարք հուշադրամը» անվանակարգերով ներփին մրցույթը: Մրցույթին ներկայացվել էին ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից 2012 թ. բողարկված բոլոր հուշադրամները: «Տարվա լավագույն ոսկե հուշադրամը» անվանակարգում նախադասվությունը տրվել է «Սայաթ-Նովա-300» հուշադրամին, իսկ «Տարվա լավագույն արձարք հուշադրամը» անվանակարգում՝ «Ներքեյ Փարաջանով» հուշադրամին:

Սայաթ-Նովայի ծնննյան 300-ամյակին նվիրված հուշադրամի էսիֆզների հեղինակն է Տիգրան Չորանյանը:

Տիգրան Չորբագյանը 1986 թից ԽՍՀՄ ճարտարագետների միության անդամ է, 1992 թից՝ Հայաստանի ճարտարագետների միության անդամ: Երիտասարդ ճարտարագետների ստեղծագործական համարելական ստուգատեսի դափնելիք է, ինչպես նաև մրցություններում և ճարտարագետների նախագծերի հեղինակ՝ Հայաստանում և Ռուսաստանում: Բազմիցս նաև ակադեմիկոս է ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից հուշադրամների էսիֆզների ընթության նոյաւակով կազմակերպած մրցույթներին:

Ներքեյ Փարաջանովին նվիրված հուշադրամի էսիֆզների հեղինակն է Ուստուա Վալեհակը:

ՈՒՐՍՈՒՀԱՎ ՎԱԼԵԺԱԿԸ լին ոյզայներ է: ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից միջազգային դրամագիտական ծրագրերի ցանցակում բողարկված որոշ հուշադրամների էսիֆզների հեղինակ է («Կենդանակերպի նշանները», «Թեոդոր Աբովյանին» և այլն):

Բովանդակություն

Նախաբան		2
Հուշադրամներ 2012		4
Անվանի անհանուր	«Սայաթ-Նովայի ծննդյան 300-ամյակ»	6
Հայոց դեսականություն	«Հայոց բանակի կազմավորման 20-ամյակ»	8
	«Ծուշի ազատագրման 20-ամյակ»	10
Անվանի անհանուր	«Հովսեփ Օրբելու ծննդյան 125-ամյակ»	12
Հայաստանի դասմություն	«Հայ գրի սղագրության 500-ամյակ»	14
Հայաստանը և միջազգային հանրությունը	«Հավաքական անվտանգության մասին դայմանագրի ստորագրման և կազմակերպության սարեդարձեր»	16
Ճարտարադեսական հուշարձաններ	«Հայկական վանիներ և եկեղեցիներ»	18
	Սր. Էջմիածնի Մայր տաճար	19
	Նորավանի	19
	Գնդեվանի	20
	Սամահինի վանի	20
	Գուշավանի	21
	Կեչառիսի վանի	21
Մղոն	«Մենամարտի արվեստը» Կարասէ	22
	Կոլիս	23
Հայկական մշակույթ	«Մերգեյ Փարաջանով»	24
Հայաստանի դասմություն	«Նոյյան տաղան»	26
ՀՀ հուշադրամները ըստ շարժերի և քողարկման սարերթերի (1994-2012)		28
2013 թ. ՀՀ հուշադրամների քողարկման ծրագիր		31
Դրամահատարաններ		32
Մասնակցություն մրցույթներին	Միջազգային մրցույթ - 2012	34
	Ներիմ մրցույթ - 2012	35

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿԵՏՏՐՈՒՍԱԿԱՆ ԲԱՆԿ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՀՈՒՇԱԴՐԱՄՆԵՐ 2012

ՀՀ կենտրոնական բանկի հրատարակություն

Կազմեցին՝ Նունե Տերյանը, Լուսինե Այվազյանը, Սուսաննա Պետրոսյանը

Խմբագիր՝ Հարություն Համբարձումյան

Դրամների լուսանկարներ՝ Ռուբեն Մարտիրոսյանի

Զնապորում՝ Արամ Ուռույշյանի

Տղաֆանակը՝ 400

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ԲԱՆԿ

Էլեկտրոնային հասցե՝ emission@cba.am
Ինտերնետային կայք՝ www.cba.am